

Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en de Wet griffierechten burgerlijke zaken in verband met de invoering van kostendekkende griffierechten

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is een stelsel van kostendekkende griffierechten in te voeren in de de Algemene wet bestuursrecht en in de Wet griffierechten burgerlijke zaken;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Algemene wet bestuursrecht wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 8:41¹ wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "beroepschrift" ingevoegd: en van het bestuursorgaan voor het indienen van een verweerschrift.

2. Onder vernummering van het vierde tot en met achtste lid tot derde tot en met zevende lid, vervalt het tweede lid.

3. Het derde lid (nieuw) wordt als volgt gewijzigd:

- a. Na "beroepschrift" ingevoegd: en het bestuursorgaan;
- b. "Hem" wordt vervangen door: hen.

B

Na artikel 8:41 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 8:41a

---

¹ De tekst van de Wet aanpassing bestuursprocesrecht (Kamerstukken II 2010/11, 32 450) is als basis gebruikt.

1. Het griffierecht bedraagt € 500.
2. In afwijking van het eerste lid bedraagt het griffierecht voor een natuurlijke persoon:
  - a. € 125 indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring heeft overgelegd van het bestuur van de Raad voor de rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c van de Wet op de rechtsbijstand waar uit blijkt dat zijn inkomen lager is dan € 17.300 indien hij alleenstaand is, dan wel € 24.200 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert,
  - b. € 250 indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring heeft overgelegd van het bestuur van de Raad voor de rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c van de Wet op de rechtsbijstand waar uit blijkt dat zijn inkomen tussen € 17.300 en € 24.600 is indien hij alleenstaand is, dan wel tussen € 24.200 en € 34.700 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert,
  - c. € 375 indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring heeft overgelegd van het bestuur van de Raad voor de rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c van de Wet op de rechtsbijstand waar uit blijkt dat zijn inkomen tussen € 24.600 en 31.000 is indien hij alleenstaand is dan wel tussen € 34.700 en € 47.000 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert.
3. Geen vermindering van griffierechten als bedoeld in het tweede lid wordt toegepast indien de natuurlijke persoon beschikt over een vermogen dat meer bedraagt dan het heffingvrij vermogen bedoeld in de artikelen 5.5 en 5.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001.
4. Indien van een rechtspersoon blijkt een door hem over te leggen verklaring van het bestuur van de Raad voor de rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c van de Wet op de rechtsbijstand, redelijkerwijze niet kan worden verwacht dat deze het verschuldigde griffierecht geheel uit eigen vermogen of inkomsten, waaronder begrepen bijdragen van leden of betrokkenen, alsmede subsidies van de overheid, betaalt, bedraagt het griffierecht in afwijking van het eerste lid € 250.

C

Artikel 8:82 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "verzoeker" ingevoegd: en van het bestuursorgaan.
2. Het tweede lid komt als volgt te luiden:
  2. Het griffierecht is gelijk aan het griffierecht dat de verzoeker en het bestuursorgaan ten tijde van de indiening van het verzoek voor de hoofdzaak verschuldigd zijn of zouden zijn.
3. In het derde lid wordt "derde tot en met zesde lid" vervangen door: tweede tot en met vijfde lid.
4. Het vijfde lid komt als volgt te luiden:

5. De uitspraak kan inhouden dat het door de verzoeker betaalde griffierecht door het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk wordt vergoed.

D

In artikel 8:108, eerste lid, wordt "8:41, tweede lid" vervangen door: 8:41a.

E

Artikel 8:109 komt als volgt te luiden:

Artikel 8:109

1. Van degene die hoger beroep instelt en degene die verweer voert wordt griffierecht geheven. Van degene die incidenteel hoger beroep instelt wordt griffierecht geheven, tenzij van hem reeds griffierecht wordt geheven voor het voeren van verweer.

2. Het griffierecht bedraagt tweeënhalf maal het griffierecht dat een partij op grond van artikel 8:41a, in beroep verschuldigd zou zijn, met dien verstande dat het bedrag wordt afgerond op hele euro's waarbij een bedrag eindigend op 50 cent of meer naar boven wordt afgerond.

F

Artikel 8:110, vijfde lid, vervalt.

G

Aan artikel 11:2 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Het eerste lid geldt niet voor de inkomensgrenzen, genoemd in artikel 8:41a, tweede lid. Deze inkomensgrenzen worden bij regeling van Onze Minister van Veiligheid en Justitie jaarlijks met ingang van 1 januari aangepast met het percentage waarmee het indexcijfer van de lonen op 31 oktober van het voorafgaande jaar afwijkt van het overeenkomstige indexcijfer op 31 oktober in het daaraan voorafgaande jaar, overeenkomstig artikel 3, eerste en tweede lid, van het Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand.

H

Bijlage 3: Regeling verlaagd griffierecht (artikelen 8:41 en 8:109) vervalt.

ARTIKEL II

De Wet griffierechten burgerlijke zaken wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 14 wordt, onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

2. Indien de eis primair strekt tot betaling van een geldsom, maar de rechter in het vonnis of arrest de zaak in hoofdzaak afdoet op grond van een subsidiaire vordering of subsidiair verzoek van onbepaalde waarde, wordt het griffierecht verhoogd tot het griffierecht, dat partijen verschuldigd zouden zijn geweest, indien de primaire eis een vordering of verzoek van onbepaalde waarde zou zijn geweest.

B

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De griffier heft het griffierecht voor onvermogenen dat is opgenomen in de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd, indien op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring van de Raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c, van de Wet op de rechtsbijstand is overgelegd waaruit blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan € 17.300 voor alleenstaanden, dan wel € 24.200 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert.

2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot het vijfde tot en met zevende lid, worden drie leden ingevoegd, luidende:

2. De griffier heft het griffierecht voor minvermogenen dat is opgenomen in de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd, indien op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring van de Raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c, van de Wet op de rechtsbijstand is overgelegd waaruit blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan € 24.600 voor alleenstaanden, dan wel € 34.700 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert.

3. De griffier heft het griffierecht voor middeninkomens dat is opgenomen in de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd, indien op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een verklaring van de Raad voor rechtsbijstand als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder c, van de Wet op de rechtsbijstand is overgelegd waaruit blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan € 31.000 voor alleenstaanden, dan wel € 47.000 indien hij met een of meer anderen een gemeenschappelijke huishouding voert.

4. Indien van een rechtspersoon blijkt een door hem over te leggen verklaring van het bestuur als bedoeld in artikel 7 lid 3 sub e van de Wet op de rechtsbijstand redelijkerwijze niet kan worden verwacht dat deze het verschuldigde griffierecht geheel uit eigen vermogen of inkomsten, waaronder begrepen bijdragen van leden of betrokkenen, alsmede subsidies van de overheid, betaalt, heft de griffier het griffierecht voor middeninkomens dat is opgenomen in de tabel die als bijlage bij deze wet is gevoegd.

3. In het vijfde lid (nieuw) wordt de zinsnede "maar heeft zij wel een aanvraag als bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand ingediend, dan heft de griffier het griffierecht voor onvermogenen" vervangen door: maar heeft zij wel een aanvraag als bedoeld in artikel 24, tweede lid, of een aanvraag voor een verklaring als bedoeld in artikel 7, derde lid, onder e, van de Wet op de rechtsbijstand ingediend, dan heft de griffier het griffierecht voor onvermogenen, minvermogenen of middeninkomens in overeenstemming met de aanvraag.

4. In het zesde lid (nieuw) wordt de zinsnede "Heeft de griffier op basis van het eerste of tweede lid het griffierecht voor onvermogenen geheven" vervangen door "Heeft de griffier op basis van het eerste, tweede, vierde of vijfde lid het griffierecht voor onvermogenen of minvermogenen geheven" en wordt de zinsnede "De partij, bedoeld in het eerste en tweede lid" vervangen door: De partij, bedoeld in het eerste, tweede, vierde of vijfde lid.

5. In het zevende lid (nieuw) wordt de zinsnede "stukken als bedoeld in het eerste en tweede lid" vervangen door "stukken als bedoeld in het eerste tot en met vierde lid" en wordt de zinsnede "een van de stukken, bedoeld in het eerste lid" vervangen door: een van die stukken.

6. Na het zevende lid (nieuw) wordt een lid toegevoegd, luidende:

8. De inkomensgrenzen, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, worden jaarlijks met ingang van 1 januari aangepast met het percentage waarmee het indexcijfer van de lonen op 31 oktober van het voorafgaande jaar afwijkt van het overeenkomstige indexcijfer op 31 oktober in het daaraan voorafgaande jaar, overeenkomstig artikel 3, eerste en tweede lid, van het Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand.

C

In artikel 17, eerste lid, wordt "€ 545" vervangen door: € 750.

D

In artikel 19, eerste lid, wordt "€ 325" vervangen door: € 750.

E

In artikel 21 vervallen het derde en het vierde lid.

F

Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "€ 165" vervangen door: € 175.
2. In het tweede lid wordt "€ 18" vervangen door: € 50.
3. In het derde lid wordt "€ 18" vervangen door: € 50.

4. Aan het derde lid wordt een volzin toegevoegd, luidende: Voor de afgifte van apostilles ten behoeve van de legalisatie van buitenlandse openbare akten uit landen die geen partij zijn bij voornoemd verdrag, wordt een griffierecht geheven van € 175.

G

Artikel 25 komt te luiden:

Artikel 25

1. Voor beëdigingen ingevolge artikel 9 van de Gerechtsdeurwaarderswet, artikel 3 van de Advocatenwet, artikel 3 van de Wet op het notarisambt en artikel 12 van de Wet beëdigde tolken en vertalers wordt een griffierecht geheven van € 300.

2. Voor de afgifte van afschriften van de akten die worden opgemaakt van de beëdiging wordt geen griffierecht geheven.

H

De bijlage behorend bij de wet wordt vervangen door de bijlage behorend bij deze wet.

ARTIKEL III

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 111, tweede lid, onderdeel k, wordt de zinsnede "een persoon die onvermogend is" vervangen door: een persoon die onvermogend of minvermogend is of een persoon met een middeninkomen als bedoeld in artikel 16, derde lid, van de Wet griffierechten burgerlijke zaken.

B

In artikel 195 wordt telkens de zinsnede "het griffierecht voor onvermogenden" vervangen door: het griffierecht voor onvermogenden of minvermogenden.

C

In artikel 276, tweede lid, wordt de zinsnede "een persoon die onvermogend is" vervangen door: een persoon die onvermogend of minvermogend is of die een middeninkomen heeft als bedoeld in artikel 16, derde lid, van de Wet griffierechten burgerlijke zaken.

Artikel IV

Aan artikel 7, eerste lid, van de Wet op de rechtsbijstand wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. op verzoek van een partij, niet zijnde een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1:1 van de Algemene wet bestuursrecht, binnen vijf werkdagen diens financiële draagkracht vast te stellen met het oog op de vaststelling van de hoogte van het griffierecht als bedoeld in artikel 8:41a van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16, vierde lid van de Wet griffierechten burgerlijke zaken. De artikelen 25, 27, 30, 32, 33, eerste lid, onder a, 34, derde lid en 34a, eerste, derde en vierde lid, 34b, 34c, 34d, eerste en derde lid, en 34e van deze wet zijn van overeenkomstige toepassing bij de vaststelling van de financiële draagkracht.

ARTIKEL V

De Vreemdelingenwet 2000 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 81 wordt na "geheven" ingevoegd: van de vreemdeling.

B

In artikel 86, derde lid, wordt na "griffierecht" ingevoegd: van de vreemdeling.

C

In artikel 93, tweede lid, wordt na "geheven" ingevoegd: van de vreemdeling.

D

In artikel 95, derde lid, wordt na "geheven" ingevoegd: van de vreemdeling.

ARTIKEL VI

1. Op het bezwaar of beroep tegen een besluit dat is bekendgemaakt voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijft het recht zoals dit gold voor die datum van toepassing.

2. In zaken waarin voor de datum van inwerkingtreding van deze wet een dagvaarding is aangebracht of een verzoekschrift is ingediend, blijft voor de duur van de instantie het recht zoals dat gold voor de datum van inwerkingtreding van deze wet van toepassing.

3. Op het hoger beroep en de cassatie tegen een uitspraak die is bekendgemaakt voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, blijft het recht zoals dit gold voor die datum van toepassing.

ARTIKEL VII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Veiligheid en Justitie,

BIJLAGE BEHOREND BIJ DE WET

GRIFFIERECHTEN BIJ DE RECHTBANK VOOR KANTONZAKEN				
Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht	Griffierecht Midden-inkomen	Griffierecht Minvermogenden	Griffierecht Onvermogenden
Zaken betreffende het personen- en familierecht	€ 125	€ 125	€125	€ 125
Overige zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:				
- van een beloop van niet meer dan € 500 in hoofdsom	€ 125	€ 125	€ 125	€ 125
- van onbepaalde waarde of - van een beloop van meer dan € 500 en niet meer dan € 5000 in hoofdsom	€ 300	€ 225	€ 150	€ 125
- van een beloop van meer dan € 5000 in hoofdsom	€ 500	€ 375	€ 250	€ 125
GRIFFIERECHTEN BIJ DE RECHTBANK VOOR ANDERE ZAKEN DAN KANTONZAKEN				
Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht	Griffierecht Midden-inkomen	Griffierecht Minvermogenden	Griffierecht Onvermogenden
Zaken betreffende het personen- en familierecht	€ 500	€ 375	€ 250	€ 125
Overige zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:				
- van een beloop van niet meer dan € 100.000 in hoofdsom	€ 750	€ 563	€ 375	€ 188
- van onbepaalde waarde of - van een beloop van meer dan € 100.000 en niet meer dan € 350.000 in hoofdsom	€ 1.500	€ 1.125	€ 750	€ 375
- van een beloop van meer dan € 350.000 en niet meer dan € 1 miljoen in hoofdsom	€ 2.500	€ 1.875	€ 1.250	€ 625
- van een beloop van meer dan € 1 miljoen in hoofdsom	€ 7.500	€ 5.625	€ 3.750	€ 1.875
GRIFFIERECHTEN BIJ DE GERECHTSHOVEN				

Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht	Griffierecht Midden-inkomen	Griffierecht Minvermogenden	Griffierecht Onvermogenden
Zaken betreffende het personen- en familierecht	€ 1.250	€ 938	€ 625	€ 313
Overige zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:				
- van een beloop van niet meer dan € 25.000 in hoofdsom	€ 1.250	€ 938	€ 625	€ 313
- van onbepaalde waarde of - van een beloop van meer dan € 25.000 en niet meer dan € 100.000 in hoofdsom	€ 1.875	€ 1.406	€ 938	€ 469
- van een beloop van meer dan € 100.000 en niet meer dan € 350.000 in hoofdsom	€ 3.750	€ 2.813	€ 1.875	€ 938
- van een beloop van meer dan € 350.000 en niet meer dan € 1 miljoen in hoofdsom	€ 6.250	€ 4.688	€ 3.125	€ 1.563
- van een beloop van meer € 1 miljoen in hoofdsom	€ 18.750	€ 14.063	€ 9.375	€ 4.688
GRIFFIERECHTEN BIJ DE HOGE RAAD				
Aard c.q. hoogte van de vordering of het verzoek	Griffierecht	Griffierecht Midden-inkomen	Griffierecht Minvermogenden	Griffierecht Onvermogenden
Zaken betreffende het personen- en familierecht	€ 1.250	€ 938	€ 625	€ 313
Overige zaken met betrekking tot een vordering, dan wel een verzoek:				
- van een beloop van niet meer dan € 100.000 in hoofdsom	€ 1.875	€ 1.406	€ 938	€ 469
- van onbepaalde waarde of - van een beloop van meer dan € 100.000 en niet meer dan € 350.000 in hoofdsom	€ 3.750	€ 2.813	€ 1.875	€ 938
- van een beloop van meer dan 350.000 en niet meer dan € in miljoen in hoofdsom	€ 6.250	€ 4.688	€ 3.125	€ 1.563

- meer dan € 1 miljoen in hoofdsom	€ 18.750	€ 14.063	€ 9.375	€ 4.688